

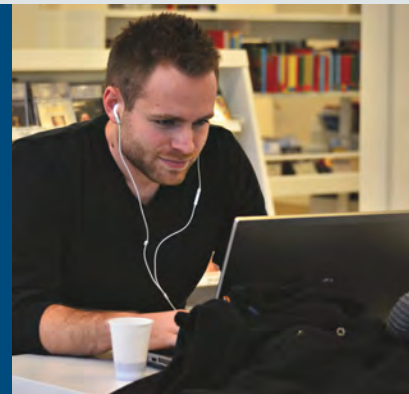
BERETNING 2013

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

**BIBLIOTEKET
KOMMUNERNE
& STATEN**

**MEDIEMARKEDET
e-BØGER
& DDB**

**DK LÆSER
LÆRING &
FOLKEOPLYSNING**

**DEMOKRATI &
YTRINGSFRIHED**

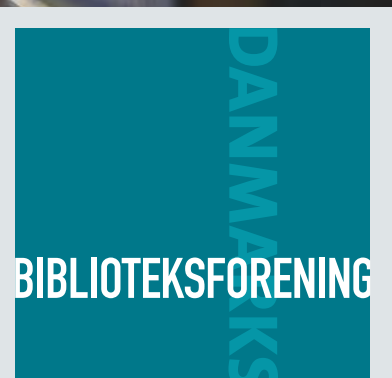
**KOMMUNIKATION
& SAMARBEJDE**

**MEDLEMMER
NYVALG TIL DB
REGNSKAB**

**INTERNATIONALE
TRENDS**

- DB OG BIBLIOTEKERNE I SYV TEMAER
- TÆNKETANKEN FREMTIDENS BIBLIOTEKER

DET STÆRKE FOLKEBIBLIO

- OM NYTÆNKNING, MOBILISERING AF POTEN

Vagn Ytte Larsen, formand Danmarks Biblioteksforening

Folkebiblioteket har altid været noget ganske særligt. Det er fortsat stærkt, og det er på sin vis gået hen og blevet Vidensamfundets helt egen og særlige institution. Samtidig står biblioteket over for en række gedigne udfordringer. Aktuelt fokus og initiativer i 2013 kommenteres kort i det følgende og i beretningens øvrige syv temaer samt i Tænketankens beretning for 2013.

Ros & Ris

Biblioteket har i mine godt otte år som formand for Danmarks Biblioteksforening, DB, været gennem en kanon udvikling. Biblioteket har åbnet sig op som sted og helt konkret. Dét, alle biblioteksfolk altid har drømt om, og dét, jeg selv nærmest har prædiket fra første færd – at åbne biblioteket fra morgen til aften – er nu en mulighed landet over. Dét tager jeg hatten af for. Dét er simpelthen godt gået.

Biblioteket som sted, dets utallige møder og læseklubber, og dets mange nye digitale medier og tjenester samt dets særlige ekspertise er dertil i disse år i al stilfærdighed blevet stadig mere efterspurgt. Biblioteket har taget nye beslægtede opgaver på sig, og dets kvaliteter mobiliseres stadig oftere, når vi taler byudvikling.

Jeg har så beklageligvis samtidig igen i år måttet pege på det skisma, vi oplever omkring bibliotekerne og kommunernes budgetter. Ude i kommunerne beder vi – politikere og forvaltningschefer – bibliotekerne om at løse stadig flere opgaver. Takken er, som DBs nyeste store Budgetundersøgelse viser, at godt halvdelen af kommunerne skærer ned på bibliotekernes budgetter. Selv om flere heldigvis sparer mindre, skal vi have brudt nedskæringsbølgen. Det går simpelthen ikke, når kommuner og stat samtidig gerne vil drage fordel af bibliotekets enestående potentialer. Feks. når det handler om borgerservice, IT-lærings tilbud og nye læseunderstøttende aktiviteter som kulturministerens *Danmark Læser*. Fortsætter den budgetmiseri, står vi snart med sørgeligt amputerede biblioteker.

Et åbent DDB – og et DDB for alle

Et emne, der især har fyldt meget i bibliotekerne og kommunerne siden vi holdt årsmøde i marts i København og diskuterede Forretningsudvalgets digitale biblioteksprincipper, er *Danskernes Digitale Bibliotek* (DDB). Hvordan DDB skal styres, hvad det skal indeholde, og hvad det kommer til at koste. I DB har vi forholdt os kritisk, men konstruktivt til konstruktionen. Vi har understreget, at vi bakker 100% op om projektet men også påpeget, at der er knaster.

Hvis målet med DDB er bred opbakning til den flotte projektvision og på sigt fuld udbredelse af konceptet og dets tre søjler: infrastruktur, indkøbssamarbejde og hjemmeside. Og hvis man skal sikre politisk ejerskab lokalt, så skal alle parter – bibliotekerne, kommunerne og DB – involveres på en anden og mere direkte måde end oplægget angiver. Vi har i DB derfor opfordret til, at man i ejer- og styregruppen revurderer organiseringen. Og i øvrigt får tydeliggjort, hvilke konkrete produkter kunderne reelt kan forvente leveret i fremtiden.

Det er politikerne i kommunerne og dermed biblioteksbudgetterne, der skal sikre fremtidig finansiering af DDB. Vi er på den baggrund i dialog med styregruppen (KL og Kulturstyrelsen) og har lige som de 93 kommuner, der er gået helt eller delvist med i projektet, tiltro til gode resultater, når det hele endelig for alvor går i gang i 2014.

Nye forretningsmodeller for e-bøgerne

En anden stor udfordring trænger sig på. Hvordan skal vi sikre forretningsmodeller, så borgerne ikke om få år har ringere biblioteker end hidtil? Det er afgørende, at vi får e-bøgerne og alle de andre digitale medier gjort lige så tilgængelige for alle borgere som trykte bøger og fastformsprodukter er. Målet er én adgang for borgerne modsat nu. Det er en udvikling, vi i DB følger tæt. Ligesom vi har gjort det i forhold til *eReolen* og *eBib*, og hvad det nu hedder alt sammen. Her har vi i lighed med DDB-projektet været i dialog med både minister og Kulturstyrelsen med mange flere, som nævnt i de følgende temaer.

I det hele taget udgør en væsentlig del af DBs virksomhed netværksmøder og lobbyarbejde for udvikling af tidssvarende biblioteker. Og for fortsat høj kvalitet i bibliotekets service, både når det gælder kerneopgaver og andet. Det sker, som omtalt under temaet Kommunikation, på overraskende mange platforme.

Medlems- & biblioteksudvikling

Vi har igen i år været på Danmarksturné og besøgt kommuner rundt omkring i landet. Oftest mødes vi med hele kulturudvalget, forvaltnings- og bibliotekschefen. Det har været givtigt og lærerigt. I forhold til hvad kommunerne forventer af DB men også i forhold til, hvad vi i DB kan tilbyde kommunerne. Om det er derfor, vi har fået stabiliseret medlemsudviklingen, skal jeg lade være usagt. Én af de kommuner, vi besøgte – Syddjurs, valgte efter vores dialog med kulturudvalget at droppe en udmeldelse, man havde sendt sidste år og kom i stedet ind igen.

TEK

TIALE OG SAMARBEJDE

Jeg er dog ikke i tvivl om, at udviklingen også kan tilskrives DBs øvrige indsats for at få bibliotekerne højt op på såvel den politiske som den samfundsmæssige dagsorden. Gennem DB-aktiviteter, møder og undersøgelser, *Danmarks Biblioteker* og *db.dk*. Og naturligvis ved foreningens aktive deltagelse i vigtige fora, der arbejder med nødvendig biblioteksudvikling her og i udlandet, som det fremgår andetsteds i beretningen. I 2013 modtog vi ingen udmeldelser. Så lad os se optimistisk på fremtiden!

Folkemøde & Tænk tank

DB tog i 2012 initiativ til *Tænk tanken Fremtidens Bibliotek*. Den drives af DB i fællesskab med de andre biblioteksforeninger og en lang række folkebiblioteker, IVA m.fl. Foreløbig til oktober 2014, men forhåbentlig længere. Der er nok at tage fat på, som Tænk tankens beretning viser.

Folkemødet i juni på Bornholm har på rekordtid etableret sig som stedet for demokratidebatten i et afslappet regi med deltagelse af landets politikere, mediefolk og andre aktører. Bl.a. DB. Foreningen deltog således i år på Folkemødet sammen med Tænk tanken og stod for en række aktiviteter i bibliotekernes fælles telt BibZonen, som blev koordineret af Statsbiblioteket. En stor succes som fortsættes i 2014. Især vakte en DB-undersøgelse om frivillighed på biblioteker og museer stor interesse. Undersøgelsen blev også til en konference i november sammen med innovationsfestivalen *Afsnit 1* i Hørsholm.

I samme åndedrag vil jeg gerne nævne DBs velbesøgte *Kulturkonference 2013* i Odense, som gav det spin-off, at vi sammen med *Gehl Architects* desuden lavede to udsolgte temadage i efteråret om kultur, byplanlægning og biblioteket som bylivsgenerator. Tak til Kulturudvalget for det.

Tak for samarbejdet

Dette er min sidste beretning efter at have stået i spidsen for DB gennem to valgperioder. Jeg har været glad for arbejdet og den indsigt, jeg har fået i en af landets mest innovative sektorer. Idérige medarbejdere udvikler på kryds og tværs i netværk og projekter biblioteket. Ofte i en fart og med teknologier, som mange andre sektorer efterfølgende lader sig inspirere af.

Tak for samarbejdet og pas godt på vores allesammens biblioteker!

TEMAER

1 BIBLIOTEKET, KOMMUNERNE & STATEN

- > Bibliotek & Borgerservice 4
- > IT-kompetence & Digital dannelse 4
- > DB opfordring 5

2 MEDIEMARKEDET, DDB & BIBLIOTEKSAFGIFTEN

- > E-bøgernes gennembrud 6
- > Medier og bogbranche til debat 6
- > Danskernes Digitale Bibliotek 7
- > Biblioteksafgiften forsinket 7

3 DK LÆSER, LÆRING & FOLKEOPLYSNING

- > Danmark Læser & Klassikerdagen 2013 8
- > Læringsdage 2013 8

4 DEMOKRATI & YTRINGSFRIHED

- > KV2013 og bibliotekerne 9
- > Biblioteket & ytringsfriheden 9

5 KOMMUNIKATION & SAMARBEJDE

- > DB i netværk og på platforme 10
- > DB sætter dagsordenen 10
- > Biblioteksudvikling og samarbejdsprojekter 11

6 MEDLEMMER, NYVALG TIL DB & REGNSKAB

- > Struktur 11
- > Nyvalg til DB 11
- > Resultatopgørelse 2013 12
- > Medlemsudviklingen 13

7 INTERNATIONALE TRENDS

- > IFLA: Trend Report 2013 14
- > EBLIDA 2013 14

TÆNK TANKEN FREMTIDENS BIBLIOTEKER

15

Fotos: Peter Birk og bibliotekerne.

TEMA 1

BIBLIOTEKET, KOMMUNERNE & STATEN

I det danske samfund er vi glade for, at bibliotekerne løser stadig flere opgaver for det offentlige. Der er nu borgerservice på biblioteket i en eller anden form i ca. 2/3 af landets kommuner, ligesom bibliotekerne det seneste år har hjulpet tusinder af borgere med at bruge digitale selvbetjeningsløsninger som borger.dk, NemID, SKAT og andet. De nye opgaver rejser ny debat.

■ BIBLIOTEK & BORGERSERVICE

I DB har vi fortsat fokus på borgerservice og den opgave, som bibliotekerne løser her. Ikke alle er lige begejstrede for koblingen 'bibliotek og borgerservice', bl.a. har kulturminister *Marianne Jelved* i sommeren 2013 peget på, at bibliotekarer ikke skal udstede pas og kørekort, og fra anden side er der stillet spørgsmål ved placeringen af borgerservice som del af bibliotekets fysiske og offentlige rum.

I DB ser vi den relativt nye borgerservice-opgave i naturlig forlængelse af *Lov om biblioteker* (2000), der bl.a. fastslår, at 'Folkebibliotekerne formidler kommunal og statslig information og information om samfundsforhold i øvrigt' (§1.3).

DB ønsker samtidig, at borgerserviceopgaven kvalificeres yderligere gennem udvikling af nye kompetencer og gennem diskussion af bibliotekets rolle og opgaver her. Hvor skal snittet lægges, for at man bedst får udnyttet bibliotekets styrker i borgerservicen? Hvordan oplever brugerne denne service? Og hvordan sikrer vi, at borgerservice ikke som en anden gøgeunge presser fokus væk fra bibliotekets kerneopgaver?

Bibliotekets force i en borgerservicesammenhæng er, som det kom frem i relation til kommunalreformens opgaveomlægning, dets serviceorienterede tilgang, de lange åbningstider og dets placering tættere på borgeren set i forhold til de allerfleste rådhus. Hvilket også er baggrunden for, at *Folkebibliotekerne i Vidensamfundet*, Styrelsen for Bibliotek og Mediers rapport fra 2010, peger på

biblioteket som partner med f.eks. borgerservice og som nyt bindeled til kommunen. Opgaven indgår tillige i Kulturstyrelsens nye Modelprogram om indretning og tilrettelægning af bibliotekets rum.

Indsats og forbedring

Det er derfor naturligt for DB at indgå i projekter, der udvikler forskellige modeller på området. Ét af projekterne blev i år til et kursus på Syddansk Universitet, "Strategisk udvikling af bibliotek og borgerservice", som vi skabte i samarbejde med Knudsen Syd, Skanderborg Bibliotek, Bibliotekschefforeningen og Syddansk Universitet. Med netop det formål at styrke kompetencerne i arbejdet med strategisk udvikling af ydelser, organisering og politikker i samspillet mellem bibliotek og borgerservice.

Et andet projekt, "Hvad skal jeg med kommunen?"; har unge som omdrejningspunkt og arbejder med deres behov og forventninger. Projektet er et samarbejde med biblioteker og borgerservicecentre i Billund, Skanderborg, Stevns, Nordfyn, Kerteminde, Vesthimmerland og Næstved Kommuner, konsulentfirmaet Knudsen Syd og DB og støttes af Kulturstyrelsens Udviklingspulje. I den sammenhæng har man i december på et seminar desuden diskuteret behov for bl.a. ny faglig indsigt i arbejdet omkring særligt digitalt medborgerskab. Et afledt projekt mere er på bedding - en stor konference om emnet og digital dannelse i april 2014. Man kan følge de forskellige projekter på www.db.dk/borgerservice.

■ IT-KOMPETENCE & DIGITAL DANNElse

Den Fællesoffentlige Digitaliseringsstrategi er under realisering. Fra november 2013 kommunikerer virksomheder med det offentlige via nettet, og fra november 2014 er det borgernes tur. Processen forløber godt viser en midtvejs-evaluering foretaget af KL, men den fortsatte proces rejser også modstand.

Ikke alle i det danske samfund er gearret til at begå sig på nettet. Her har knap 90 af landets folkebiblioteker påtaget sig en gigantisk opgave som naturligt led i den folkeoplysende virksomhed og har i et flerårigt samarbejde initieret af bl.a. DB og de øvrige biblioteksorganisationer, Kultur- og Telestyrelsen tilbudt landets borgere It-kurser af

forskellig art. Kurser om f.eks. NemID o.l. DB er repræsenteret i Kontaktudvalget for den digitale borger ved *Annette Brøchner Lindgaard*, bibliotekschef i Esbjerg.

Det er faktisk biblioteket, Erhvervsstyrelsen henviser til, når virksomheder har behov for hjælp med elektroniske postkasser. Som f.eks. finansminister *Bjarne Corydon* gjorde det fra Folketingets talerstol, da han blev spurgt om, hvem der hjælper de borgere og virksomheder, der har behov for det i forbindelse med overgangen til digital myndighedskontakt i 2014. Fra 2013 skete det via kampagnen *Få hjælp til at gøre papirarbejdet digitalt*.

“ DB ønsker samtidig, at borgerserviceopgaven kvalificeres yderligere. Gennem udvikling af nye kompetencer og gennem diskussion af bibliotekets rolle og opgaver her. Hvor skal snittet lægges, for at man bedst får udnyttet bibliotekets styrker i borgerservicen? Hvordan oplever brugerne denne service? Og hvordan sikrer vi, at borgerservice ikke som en anden gøgeunge presser fokus væk fra bibliotekets kerneopgaver?

■ DB OPFORDRING

DB anbefaler i de ovennævnte sammenhænge, at der ses nærmere på både borgerserviceområdet og på den anden voksende opgave – hele IT-læringen – i det eftersyn af *Folkebibliotekerne i Vidensamfundet*, som Kulturstyrelsen har varslet.

DB opfordrer desuden kraftigt til, at bibliotekernes opgaver og budgetvilkår fremover matcher hinanden bedre

end tilfældet har været de senere år. Vi må forlange, at der skabes sammenhæng mellem de mange nye opgaver, som bibliotekerne løser, og de budgetter, som stilles til rådighed. Derfor opfordrer vi staten og kommunerne til at skabe en sådan sammenhæng. Det skylder vi de nyvalgte byråd, som er ved at komme på plads, for borgerne har store forventninger til bibliotekerne.

Se www.db.dk/artikel/opgaver-skal-matches-af-budget.

MEDIEMARKEDET, DDB OG BIBLIOTEKSAFGIFTEN

Nogle af bibliotekets helt store udfordringer p.t. er omstillingen til de stadig flere digitale materialer, de problemer disse rejser ophavsrets-, forretnings- og formidlingsmæssigt. Herunder det at udvikle én fælles adgang til e-bøger inkl. varig adgang samt færdiggørelse og ibrugtagning af det fælles Danskernes Digitale Bibliotek (DDB).

■ E-bøgernes gennembrud

2013 blev året, hvor borgernes brug af e-bøger og digitale medier for alvor slog igennem i biblioteksregi som i samfundet i øvrigt. En større debat om mediemarkedet foranlediget af de store danske forlag førte til heftig debat i nyhedsmedierne, i biblioteks- og forlagsregi. Debatten var umiddelbart afledt af bibliotekstjenesten *eReolen.dk's* gennemslagskraft i sidste halvdel af 2012 og af dennes prismodel. Reelt var der dog ligeså meget tale om en debat om forlagene og deres overlevelsesmuligheder i en digital tidsalder.

■ Medier og bogbranche til debat

Forlagene ønskede bl.a. de faste bogpriser tilbage, suppleret af en form for karenstid på nye e-titler i biblioteks-sammenhæng og så i øvrigt gerne, at landet fik en litteraturlovgivning for fortsat at sikre udgivelse af dansk litteratur og salg via boghandlere. Sidst i januar var kulturminister *Marianne Jelved* så kaldt til åbent samråd om bogbranchen. Marianne Jelved gav, som personificeret læser, sin fulde opbakning til dansk litteratur, men afviste ønskerne. Ministeren fandt ikke, at det er bibliotekernes opgave at sørge for, at forlagene tjener penge. Forlagene må ligesom alle andre brancher omstille virksomheden og indtjeningsmodellerne til en digital tid.

Marianne Jelved understregede også, at staten allerede i dag via Kunstrådets Litteraturstøtteordninger og via kulturstøtteordningen Biblioteksafgiften har en dansk litteraturstøtte. Mht. faste priser ønskede hun en analyse af området.

Midt i november viste en analyse, lavet for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, at de frie bogpriser giver forbrugerne en gevinst, noget som kulturministeren fandt positivt i forhold til udbredelse af læsning og bøger. Forbrugernes gevinst skyldes primært, at priserne er faldet, at flere butikker sælger bøger, og at forbrugerne køber flere bøger. Analysen, lavet af *Konsulenthuset Incentive*, angiver en gevinst på 319 millioner kroner i 2012 ift. perioden fra 2000. Hvor 450 boghandlere i 2000 solgte bøger, har forbrugerne i 2013 544 butikker at købe bøger hos. Selv iværksatte ministeren en regulær læsekampagne, *Danmark Læser*, omtalt i Tema 3.

■ E-bogsudviklingen

Forholdene i Danmark er sådan set gode, selv om det desværre ikke lykkedes at fastholde de helt store forlag i *eReolen.dk* i 2013. Med disses tilbud, *eBib.dk*, fra midten af 2013 valgte de fleste centralbiblioteker at indgå i forsøg for at afprøve den nye tjeneste. Desværre var resultatet skuffende både for borgere og biblioteker. Ganske vist blev mange af de efterspurgte titler præsenteret, men de var reelt ikke tilgængelige. Dertil kommer en anden problematik: at sikre adgang til ældre bøger i e-bogsformat. En opblødning omkring *eBib.dk*-forlagene tegner sig tilsyneladende så småt i horisonten inkl. inddragelse af både foreningen *eReolen* og *DDB*-indkøbsmodul. *DB* anbefaler nu som før, at parterne går sammen om en løsning, så biblioteksbrugere i fremtiden kan få én samlet service og adgang til bibliotekernes e-bøger. Og det skal ske i et fornuftigt samspil med *alle* landets forlag.

“ *DB* anbefaler nu som før, at parterne går sammen om en løsning, så biblioteksbrugere i fremtiden kan få én samlet service og adgang til bibliotekernes e-bøger. Og det skal ske i et fornuftigt samspil med alle landets forlag.

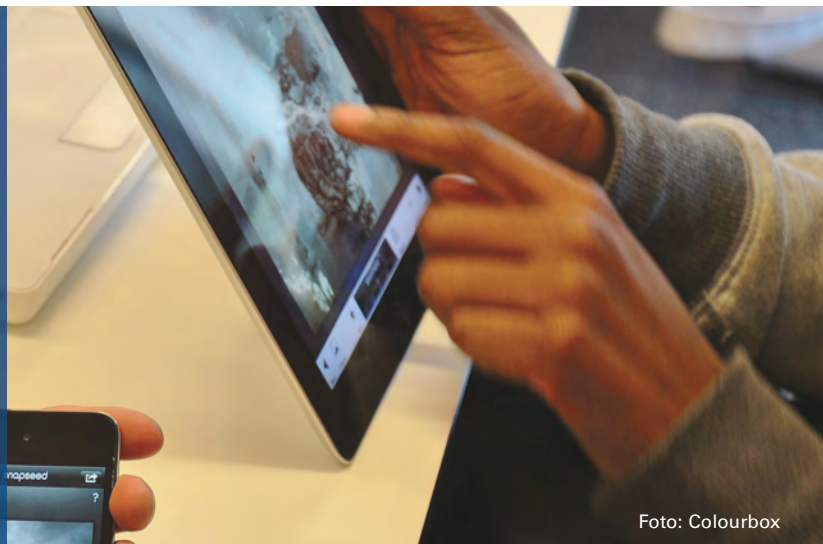

Foto: Colourbox

■ DANSKERNES DIGITALE BIBLIOTEK

På det årlige møde mellem kulturministeren og formanden og direktøren for DB diskuterede vi bl.a. betydningen af at få forankret udviklingen i Danskernes Digitale Bibliotek som led i det samarbejdende biblioteksvæsen. Sådan at biblioteker og kommuner reelt føler ejerskab i forhold til realisering af dette nye forkromede og flot tænkte projekt.

Det samarbejdende biblioteksvæsen har gennem folkebibliotekernes godt 100-årige historie været krumtappen om en biblioteksudvikling, udlandet misunder os. I samarbejdet ligger et udviklingspotentiale, man ikke bør underkende, når bibliotekerne går sammen om en god idé, laver en prototype, danner en forening/konsortium, betaler ind til projektet og puljer pengene i forståelse med kommunalpolitikkerne, hvorefter udviklingen går i gang. Det helt store potentiale ligger dog i, at man ikke alene er med til at betale til et produkt, men at man reelt også bidrager med arbejdskraft til løsningen af et fælles projekt.

Ønsker vi her i landet fortsat stærke biblioteker, så er vejen til fortsat stærke biblioteksløsninger klart den synergi-effekt og innovationskraft, der ligger i de samarbejdende danske biblioteker og sektorens fællesskab. Hvor både biblioteker, kommuner, stat og biblioteksorganisationer trækker i samme retning på én gang. Dét batter. Og det giver suveræne, effektive og holdbare modeller – og det har bragt de danske biblioteker meget langt og ofte i førerposition sammenlignet med andre dele af verden.

■ Danmarks Biblioteksforening opfordrer derfor kraftigt til, at man både for brugernes og for økonomiens skyld evner at holde fast i den fælles innovationskraft og udvikle den. Én ting har DB og ikke mindst formanden protesteret over fra start. Navnet *Danskernes Digitale Bibliotek* – det sender forkerte signaler i et samfund som vores. Det burde hedde *Danmarks Digitale Bibliotek*. Også det drøftes med kulturministeren.
www.db.dk/artikel/hvad-tilbyder-ddb-og-hvad-koster-det.

■ BIBLIOTEKSAFGIFTEN FORSINKET

En snart længe ventet opdatering af Biblioteksafgiften er blevet forsinket. Udbredelsen af e-bøger og e-lydbøger har bl.a. betydet behov for opdatering af Biblioteksafgiften. Rapporten vedr. digitalt materiale (bøger og musik) i Biblioteksafgiften er dog pt. 'strandet' hos Kammeradvokaten.

Danmark indførte i 1946, som det første land i verden, en biblioteksafgiftsordning. En kulturstøtteordning ofte omtalt som "bibliotekspengene". Kulturstyrelsen, som står for afgiften, fordeler hvert år sidst i juni midlerne. I 2013 var der afsat godt 171 millioner kroner til ydelsen på finansloven. Pengene blev fordelt mellem mere end 8.600 forfattere m.fl. Ordningen er baseret på Nationalbibliografiens registrering af udgivelser i landet og på antallet af eksemplarer i folke- og skolebibliotekers samlinger opgjort ved årsskiftet 2012/ 2013.

I slutningen af 2012 nedsatte kulturministeren et hurtigtarbejdende udvalg til at se på opdatering af ordningen. Og udvalget, hvor DB har været repræsenteret af *Lars Bornæs*, medlem af foreningens Forretningsudvalg og bibliotekschef i Silkeborg, afleverede allerede i starten af 2013 sine anbefalinger i form af en rapport.

Når rapporten nu ligger hos Kammeradvokaten, er det fordi, der er rejst tvivl om, hvorvidt den anbefalede model konflikter med EU-lovgivningen.

■ DB opfordrer kulturministeren til sammen med sine EU-kolleger – i forbindelse med EUs Copyright konsultation i starten af 2014 – på sigt at sikre bibliotekernes muligheder for også i en digital verden at formidle adgang til litteratur, viden og information.

DK LÆSER, LÆRING & FOLKEOPLYSNING

Læring er mange ting. Bibliotekerne har til opgave ifølge *Lov om biblioteksvirksomhed* (2000) at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet. Det handler om at understøtte formel læring, når f.eks. skole- og gymnasieelever står i kø og skal have hjælp til at finde materialer til opgaverne. Og det handler om at understøtte uformel, livslang læring. I DB arbejder vi på flere leder med læring og folkeoplysning – oftest i partnerskab med andre aktører.

■ DANMARK LÆSER & KLASSIKERDAGEN 2013

Siden en veloplagt og næsten nytiltrådt kulturminister holdt sin første tale til bibliotekerne på DBs Årsmøde i marts 2013, er det blevet til flere møder og fælles aktiviteter med ministeren. 'Danmark skal være en nation af litteraturlæsere', lød kulturminister Marianne Jelveds budskab til DBs årsmødedeltagere den 14. marts i Bella Center. Her spiller folkebibliotekerne sammen med bl.a. skolerne en central rolle. 'For det er ikke nok, at eleverne lærer at læse, de skal også støttes, når det gælder selve læselysten'.

DB er repræsenteret i kampagnens følgegruppe ved direktør *Michel Steen-Hansen*. Det fireårige læseprojekt skal styrke danskernes læsning, særlig af skønlitteratur. Ministeren har afsat 20 millioner kroner til initiativet, som skal få kommunerne i gang med kreative og spændende tiltag, der kan få flere til at læse. Alle kommuner kan være med – 12 på et særligt niveau i form af modelkommuner, der udpeges i begyndelsen af 2014. Projektet løber til 1. marts 2015.

Kulturministeren viste stor interesse for Klassikerdagen 2013 og deltog på vores og Klassikerkomitéens arrangement for årets klassiker, *Søren Kierkegaard*, på Københavns Hovedbibliotek. Her fik Marianne Jelved på elegant vis flettet Kirkegaardtemaet sammen med sin kampagne *Danmark Læser*. 'Vi lever i et samfund, som hele tiden balancerer mellem respekten for den enkeltes integritet og

Foto: KUM/Nicolas Tobias Følsgaard

behovet for fællesskab.' Hun understregede betydningen af at læse klassikere: 'Klassikerne kan sige os noget om et land, et samfund og en tid.' Kulturministerens læsekampagne var da også et væsentligt omdrejningspunkt for det årlige møde mellem ministeren og DBs formand og direktør.

Se www.db.dk/danmarklæser.

■ LÆRINGS DAGE 2013

Med tre ambassadører: basketballspilleren *Mike Dejworek*, den konservative politiker *Benedikte Kiær* og *Bjarne Hastrup* fra Ældresagen i spidsen med inspirerende læringshistorier – afvikledes årets *Læringsdage 2013*. Arrangeret af Danmarks Biblioteksforening og Dansk Folkeoplysnings Samråd (projektansvarlig), en række voksen- og efteruddannelsesaktører samt landets biblioteker i en landsdækkende kampagne fra 27. maj til 2. juni.

Her satte en række voksen- og efteruddannelsesaktører i

samarbejde med de lokale biblioteker fokus på læringstilbud for voksne på en anderledes måde. Budskabet: det er vigtigt, at alle voksne har mulighed for at tilegne sig nødvendige læse-, skrive-, regne- og it-færdigheder. Aktiviteterne modtog tilskud fra EU (Programmet for Livslang læring) og støtte fra Ministeriet for Børn og Undervisning. Fra Randers til Aabenraa, fra Fields i Ørestad til Fåborg var bibliotekerne med i Læringsdagene.

Se www.læringsdage.dk.

TEMA 4

DEMOKRATI & YTRINGSFRIHED

Landets folkebiblioteker og deres tilbud for alle er en vigtig brik i den fortsatte udvikling af Danmark som et demokrati. DB arbejder derfor ikke bare for tidssvarende biblioteker med service af høj kvalitet, DB understøtter også lokal demokratiudvikling via bibliotekerne.

■ KV2013 OG BIBLIOTEKERNE

Hvordan bruger vi bibliotekerne – og hvilken rolle har de i valg-situationer. Hen over sommeren 2013 lavede DB en stor opinionsundersøgelse, som siden er formidlet meget aktivt i pressen og andre nyhedsmedier.

Den handler om, hvordan vi bruger bibliotekerne og udgør tillige delvist grundlaget for DBs valgkampagne *Vælg Biblioteket KV13*. Her informerede DB hver uge de mange kandidater om biblioteket og dets rolle og opgaver direkte via deres mailboks. Samtidig spredte vi denne viden via pressemeddelelser samt på de sociale netværk. Alt sammen med udgangspunkt i at et godt bibliotek udvikler kommunen.

De unge, biblioteket og demokratiet

En anden af sommerens undersøgelser viste, at specielt unge fandt, at det ville øge deres lyst til at stemme, hvis det kunne ske på biblioteket. Derfor satte vi i DB også en kampagne i gang med det formål at få biblioteket brugt som afstemningssted for brevstemmer. Det var da også tilfældet på over halvdelen af landets biblioteker, mens det i denne valgkamp kun var muligt at stemme på selve valgdagen på seks biblioteker. DBs formand *Vagn Ytte Larsen* pegede i en kronik til *Sjællandske Medier* på sagen i oktober. Et budskab som masser af andre regionale medier og aviser siden tog op. Se mere på www.db.dk/KV13.

■ BIBLIOTEKET & YTRINGSFRIHEDEN

Danmarks Biblioteksforening udsender i løbet af et år en hel del pressemeddelelser og debatindlæg, naturligt nok om bibliotekernes samfundsmæssige betydning, om borgernes forventninger, spændende udviklingstiltag og om vore egne undersøgelser og projekter. Det, der nok skabte allerstørst medieopmærksomhed og debat i år, var DBs utvetydige og lynhurtige opbakning til en digtoplæsning i ytringsfrihedens navn. Det drejer sig selvfølgelig om den unge digter *Yahya Hassan*'s oplæsning på Vollsmose Bibliotek den 26. november, som først blev aflyst efter råd fra politiet og siden flyttet til en nærliggende skole. I DB undrede vi os over, at politiet af sikkerhedsmæssige årsager frarådede at afholde arrangementet på biblioteket, mens politiet kan bruge store ressourcer på at sikre fodboldfans mod andre fodboldfans hver søndag. Efter et massivt pres både fra politikerne og i medierne, kunne politiet pludselig godt sørge for sikkerheden, hvis blot arrangementet blev flyttet til HC. Andersen Skolen.

“ *Demokrati er ikke uden omkostninger, og ytringsfrihed er ikke en selvfølge, det er biblioteket med til at erindre os om. Yahya Hassan – og alle andre – har en demokratisk ret til at udgive digte og til at læse digtene op, hvor man vil, og det lægger biblioteket gerne hus til. Faktisk har vi skabt det med bl.a. det formål.*

Biblioteket er stedet for samfundsdebat og skal ikke være 'ufarligt', hvis det skal udfylde sin demokratiske rolle, fastslog DBs formand.

Se www.db.dk/artikel/ytringsfriheden-pa-biblioteket-truet.

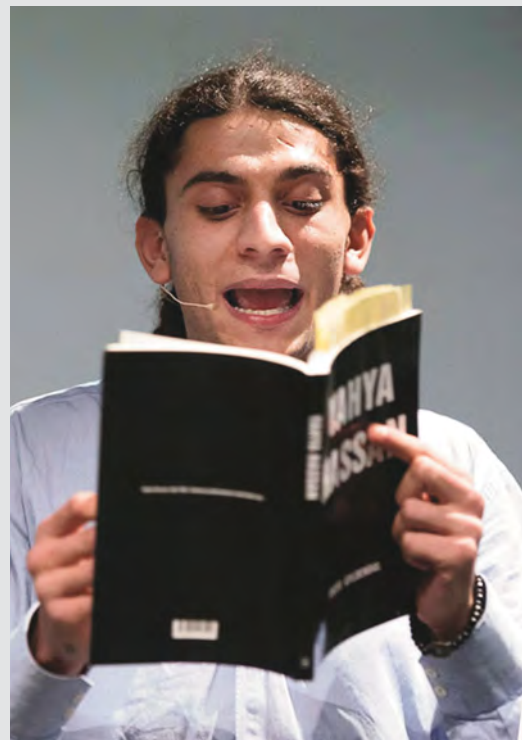

Foto: BT.dk

KOMMUNIKATION & SAMARBEJDE

DB forsøger at være med, hvor det sker, og deltager således i mange forskellige typer af samarbejder og netværk.

■ DB – i netværk og på platforme

Bibliotekets aktuelle udfordringer arbejder DB med på flere måder og platforme. Vi er dels løbende i dialog med kulturministeren, Kulturstyrelsen og KL, dels med andre aktører som f.eks. de øvrige danske biblioteksorganisationer i Biblioteksparaplyen. DB er desuden bl.a. repræsenteret i Biblioteksrådet af *Kirsten Boelt*, DBs 2. næstformand og mediechef, Aalborg Bibliotekerne, og i Udvalget vedr. Udviklingspuljen under Kulturstyrelsen af *Boelt* og af bibliotekschef *Lone Knakkegaard*, Vejle Bibliotekerne. Ét af de indsatsområder, som er helt centralt for os og bibliotekerne, er læring. Derfor har vi også i 2013 prioriteret deltagelse i Digitaliseringsstyrelsens netværk, *Lær mere om it*, hvor vi er repræsenteret ved direktør *Michel Steen-Hansen*. Det er et samarbejde med mange parter fra folkeoplysningsverdenen, og som hvert år genererer flere tusinde kurser om IT ude i landets biblioteker.

Af andre betydningsfulde samarbejder kan nævnes det løbende samarbejde med Dansk Folkeoplysnings Samråd om forskellige projekter og undersøgelser. I år kan særligt nævnes læringsdage, hvor chefkonsulent *Hellen Niegaard* deltager i styregruppen - db.dk/læringsdage2013. DB fortsætter også samarbejdet med *Spil Dansk Dagen*, hvor direktøren ligeledes sidder i følgegruppen, og DB forsøger at udvikle bibliotekernes involvering. Et samarbejde som er under udvikling i forhold til at lancere bibliotekerne mere centralt i relation til et større musik debatarrangement op til dagen den 30. oktober.

DB havde også et samarbejde med Højskoleforeningen, som stod for koordinering af Kierkegaardåret, hvor vi havde kontakten til landets biblioteker og de mange lokale events. Et samarbejde som er planlagt udvidet med lokale debatarrangementer i 2015 i anledning af 100 året for grundlovsrevisionen i 1915, hvor kvinder bl.a. fik valgret. Læsernes Bogpris er også et DB-partnerskab – her med Berlingske, bibliotekerne m.fl.

■ DB SÆTTER DAGSORDENEN

> VIA DEBAT OG IDÉUDVEKSLING

Det kan være som udtalelser og kommentarer i pressen og sker i høj grad også gennem egne og andres temamøder, seminarer og konferencer. En ny kanal er Folkemødet i juni på Bornholm, hvor DB er med for at promovere egne dagsordener og for at kommentere på andres, hvor det er relevant. En anden kanal er DBs forskellige typer af undersøgelser, som bl.a. DBs faste budgetundersøgelser,

der siden kommunalreformen årligt har belyst tendenserne i budgetudviklingen. Et vigtig indsatsområde i DBs bestræbelser på at sætte dagsorden er også at lave andre større undersøgelser, der kan belyse borgernes brug af og behov for bibliotekerne. I 2013 sammen med Tænkertanken og museernes organisation ODM bl.a. om frivillige og bibliotekerne.

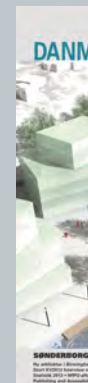
> VIA MAGASIN, NYHEDSFORDIDLING OG OPLÆG

Danmarks Biblioteker, biblioteksforeningens kulturmagasin (6 numre årligt), bringer indslag om aktuel biblioteks- og samfundsudvikling f.eks. borgerservice, brugerbevægelser, ikke-brugere, medieudvikling, state-of-the art biblioteksbyggeri, statistikker, økonomi og tendenser samt internationalt biblioteksstof og politikerinterviews.

giver adgang til viden, onlineartikler, conferenceindslag, DB-publikationer som f.eks. *Biblioteket i byudviklingen* og *Biblioteket i tid og rum – om arkitektur, indretning og formidling*, høringsvar, foreningens pressemeddelelser og direktørens blog.

Ajour kommer man som medlem og biblioteksinteresseret løbende med DBs aktualitetsservices: Følg DB på Twitter, DB på Facebook og den ugentlige *AviserneSkriver.dk* og nyhedsmails. Foreningens hjemmeside, www.db.dk,

Det er ikke det hele. Direktør *Michel Steen-Hansen* og chefkonsulent *Hellen Niegaard* deltager derudover med indlæg og artikler i danske og udenlandske publikationer samt med oplæg på møder og konferencer i Danmark og i udlandet.

TEMA 6

ORGANISATORISK

■ Biblioteksudvikling og samarbejdsprojekter

Foreningens krav og ønsker til bibliotekernes service til borgerne og videreudvikling af dem stimuleres også på anden vis. Dels gennem særlige indsatsområder, p.t. Partnerskaber, Læring og Det altid åbne bibliotek – fysisk og digtalt. Dels gennem foreningens repræsentation i centrale råd og komitéer ved medlemmer af Repræsentantskabet eller sekretariatet samt via deltagelse i konkrete projekter, enten initieret af DB eller som partner, se gældende materialer på www.db.dk/strategi-og-planer.

Overordnede indsatsområder for 2014 blev vedtaget på Repræsentantskabets møde den 25. oktober 2013 og er:

Biblioteket:

- indgangen til det digitale samfund.
- indgangen til læring.
- indgangen til fællesskabet og
- biblioteksforeningen og medlemmerne.

■ Struktur

Danmarks Biblioteksforening fik ny struktur i forbindelse med generalforsamlingen i marts i 2013. DBs kommunalpolitiske element blev styrket, mens gruppen af personlige medlemmer fremover opdeles i medlemmer fra medlemskommuner og ikke-medlemskommuner samt i valgbare og ikke-valgbare medlemmer. Samtidig blev de regionale biblioteksforeninger gjort valgfri, og så blev der etableret fem regionale valgkredse. Endelig afholdes fremover kun generalforsamling i hovedforeningen hvert 4. år i samme takt som kommunalvalgene, og når der skal nyvælges til DBs styrende organer. Der afholdes fortsat årsmøder i form af et Bibliotekspolitisk topmøde hvert år. Repræsentantskabets forslag til strukturændringer, som blev vedtaget den 14. marts 2013 i Bella Center i København efter en intens debat, tog afsæt i flere forhold:

- Det meget uens aktivitetsniveau i de fem regionale biblioteksforeninger, hvoraf nogle er meget aktive, mens andre tiltrak stadig færre deltagere til møder og arrangementer.
- Et ønske om at styrke kommunernes medlemskab og fordele og det forhold at enkelte kommuner havde valgt at melde sig ud som kommune og så melde bibliotekschef og udvalgsformand ind som personlige medlemmer for at undgå kommunegebyret, hvilket underminerede DBs økonomi.
- Og endelig et ønske om at forny de store årsmøder.

■ Nyvalg til DB

Et kommunalvalg har stor betydning, ikke blot fordi vi får nye byråd i alle medlemskommunerne, men også for DB, da det betyder, at vi skal have:

- Nyt Repræsentantskab
- Nyt Forretningsudvalg
- Ny Formand

Den nye organisation betyder, at vi fra 1. januar 2014 har regionale foreninger i Midt- og Syddanmark: Biblioteks- og Kulturforeningen i Region Midtjylland og DB Syd samt Biblioteks- og kulturforeningen i Region Syddanmark. Hovedstaden, Sjælland og region Nord har valgt at nedlægge sig selv.

Det nye er også, at *alle* kommunalpolitikere i en kommune er valgbare, men selvfølgelig kun i kommuner, der er medlemmer, sådan som det også gælder for fagfolkene i valggruppe B. Tidligere skulle kommunalpolitikere vælges blandt medlemmer af kulturudvalget - altså det udvalg, som biblioteket lokalt sorterer under. For personlige medlemmer gælder nu, at man kun er valgbar, hvis man arbejder i en kommune eller institution, der er medlem.

RESULTATOPGØRELSE FOR 2013 (i t.kr.)

	Budget 2014	Regnskab 2013	Budget 2013
Kontingenter	5.509	5.218	5.242
Salgs- og driftsindtægter	2.012	2.452	1.601
Annonceindtægter	153	115	76
Tilskud	40	20	229
Tilskud til internationalt arbejde	0	0	100
INDTÆGTER I ALT:	7.714	7.805	7.248
Direkte udgifter	3.004	3.203	2.670
Udgifter vedrørende møder, rejser m.v.	1.098	777	615
Andre eksterne udgifter	803	909	871
Personaleudgifter	2.950	3.325	3.558
Afskrivning m.v.	30	34	50
UDGIFTER I ALT:	7.885	8.248	7.764
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT	-171	-443	-516
Finansielle indtægter	50	4	50
Finansielle omkostninger	0	0	0
ÅRETS RESULTAT:	-121	-439	-466
BALANCE		2013	2012
AKTIVER			
Materielle anlægsaktiver		81	80
Finansielle anlægsaktiver		2.611	2.326
Varebeholdning		60	96
Tilgodehavender salgsindtægter / kongtingenter		141	233
Andre tilgodehavender		60	59
Periodeafgrænsningsposter		70	755
Moms		0	84
Likvide beholdninger		2.268	2.150
AKTIVER I ALT		5.291	5.783
PASSIVER			
Egenkapital		3.513	3.642
Leverandørgæld		987	819
Hensættelser		215	310
Moms		135	0
Anden gæld		441	1.012
PASSIVER I ALT		5.291	5.783

Foto : Mette Krull

Spørgelysten og engagementet blandt DBs medlemmer er stor. Her på DB Kulturkonference 2013 i Odense.

■ **Valg til valggruppe A – kommunemedlemmer** – sker ved direkte valg sidste uge i januar 2014, og her skal i hver valgkreds vælges fem politikere blandt medlemskommunerne. Herefter vælges op til ti tillægsmandater ift. landsresultatet ved KV2013 og efter den d'hondtske metode. For at forberede valgmødet i de tre valgkredse uden regionsforeninger og valg i de to med, har DB holdt møde med de fem gamle regionsforeningers bestyrelser. Ligesom DB i samarbejde med repræsentantskabsmedlem-

merne har informeret om biblioteksforeningen og dens arbejde over for potentielle nye kandidater. Dels blandt de mange nye kommunalbestyrelser, dels blandt bibliotekernes medarbejdere, dvs. blandt bibliotekarer og HK-ansatte. Sidstnævnte i form af en kampagne for flere personlige medlemmer.

Valg af 17 repræsentanter til DBs valggruppe B, personlige medlemmer og institutionsmedlemmer, sker ved elektronisk valg i perioden 15. januar - 15. februar 2014.

■ Medlemsudviklingen

Primo 2014 har biblioteksforeningen 76 kommunemedlemmer, idet 75 af landets 98 kommuner er medlem af DB. Disse kommuner dækker 85 % af befolkningen. Derudover er Flensborg Kommune medlem af DB.

DB har i alt 345 personlige medlemmer og 39 institutionsmedlemmer. Dvs. et fald på de første og en lille stigning af de sidste i forhold til året før. Faldet i personlige medlemmer stammer især fra folk, der går på pension. DB har pr. 1. januar 2014 tillige 65 studentemedlemmer.

I slutningen af 2013 har DBs 2. og faglige næstformand *Kirsten Boelt* i samarbejde med Forretningsudvalgets personlige medlemmer gennemført forskellige kampagneaktiviteter for personligt medlemskab blandt bibliotekernes medarbejdere. Der gennemføres desuden ved begyndelsen af hvert studieår en medlemskampagne blandt de studerende ved Det Informationsvidenskabelig Akademi, hvorfra ca. halvdelen af afgangsårgangene finder ansættelse i bibliotekssektoren eller lignende som bibliotekarer, konsulenter m.v.

■ DBs Forretningsudvalg 2013

Vagn Ytte Larsen (A), formand, medlem af Odsherreds Kommunalbestyrelse • *Hanne Pigonska (V)*, 1. næstformand, medlem af Odsherreds Kommunalbestyrelse • *Kirsten Boelt*, 2. næstformand, mediechef Aalborg Bibliotekerne • *Steen B. Andersen (A)*, medlem af Aarhus Byråd • *Lars Bornæs*, bibliotekschef, Silkeborg Kommune • *Carl Gustav Johannsen*, lektor, Det Informationsvidenskabelige Akademi • *Henrik Olsen (A)*, medlem af Ishøj Kommunalbestyrelse • *Jørn Rye Rasmussen (F)*, medlem af Silkeborg Byråd • *Henrik Vestergaard (V)*, medlem af Aarhus Byråd • *Lone Hedelund*, bibliotekskonsulent, Aarhus Bibliotekerne.

Se alle medlemmer af Repræsentantskabet og deltagelse i råd og udvalg på www.db.dk/organisation.

■ Sekretariatet

Som led i en sparerunde har DB med udgangen af januar 2014 måttet sige farvel til bibliotekskonsulent *Kirsten Grubbe Jensen* efter 34 års ansættelse.

Medarbejderstaben pr. 1. februar 2014: *Michel Steen-Hansen*, direktør • *Hellen Niegaard*, chefkonsulent og redaktør af *Danmarks Biblioteker* • *Michael Hartz Larsen*, informationskonsulent og webredaktør • *Jeanette Fog Vogelius*, assistent på deltid • *Tove Kusier* (ResultatKompagniet), ekstern bogholder.

INTERNATIONALE TRENDS

Flere væsentlige udfordringer deler danske biblioteker med resten af verden. Feks. adgang til viden for *alle* også i en digital kontekst. Herunder forretningsmodeller for e-ressourcer inkl. adgang til at erhverve e-bøger/e-produkter i lighed med trykte og behovet for justering af gældende ophavsret i forhold til de særlige biblioteksvilkår for blot at nævne nogle få. For DB har det internationale samarbejde høj prioritet i en stadig mere global verden. Desværre oplever vi, at DB ikke længere kan få tilskud fra Tipsmidler eller anden statslig støtte til dette vigtige arbejde med at sikre dansk indflydelse på den internationale dagsorden.

■ IFLA 2013 - global Trend Report

I år lå bibliotekernes verdenskongres, IFLA, i Singapore. En nyskabelse var *IFLA Trend Report 2013*. Heri tages globale mega-trends og den samfundsudvikling op, som vi alle – også bibliotekerne – skal agere i. Med udgangspunkt i informationssamfundets konstante og hastige forandring peges på store spørgsmål som: Hvad betyder det? Hvordan vil vi fortsat finde, bruge og drage nytte af alle informationerne i en stadig mere hyper-forbundet verden?

De fem trends er:

- 1 Ny teknologi vil både udvide og begrænse, hvem der har adgang til information
- 2 Online uddannelse vil både demokratisere og forandre global læring
- 3 Grænserne for privatlivets fred og databeskyttelse vil blive redefineret
- 4 Det hyper-forbundne samfund vil åbne mulighed for, at nye stemmer og grupper vil blive hørt
- 5 Det globale informationsmiljø vil blive grundlæggende forandret af nye teknologier.

DB er repræsenteret i IFLAs øverste styrelse, Governing Board, ved bibliotekschef *Kent Skov Andreassen*, Odense. IFLA har i 2013 arbejdet intenst med at sikre syns- og læsehandicappede tidssvarende service rent ophavsretsmæssigt. Det var derfor en stor sejr for IFLA, da dette blev vedtaget af WIPO (FNs rettighedsorganisation) i Marrakesh i sommer. Lige nu drejer det sig om videreudvikling af de fem trends. Som her i landet debatterer biblioteksforeninger verden over rapportens tendenser. I DB drøftes de på Årsmøde 2014 i Vejle; DB har fået rapporten oversat til årsmødet og til brug for lokal debat. DBs direktør har holdt oplæg om den i flere kommuner samt ifm. Kulturstyrelsens og DRs fælles MasterClass-projekt. Endelig planlægges en DB Trends-Temadag i 2014.

DB er også aktiv på anden vis i IFLA. *Kirsten Boelt*, medie-

chef i Aalborg, er medlem af Children and Young Adults-sektionen, mens chefkonsulent *Hellen Niegaard* til 2013 har været aktiv i sektionen for Management of Library Associations, se www.db.dk/artikel/i-demokratiets-og-teknologiens-tegn-ifla-2013.

■ EBLIDA 2013

På det europæiske plan er bibliotekernes mulighed for at stille e-bøger til rådighed den helt store opgave. Det handler om forretningsmodeller og ophavsret. DB er repræsenteret af bibliotekschef *Lone Knakkegaard*, Vejle Bibliotekerne, i EBLIDAS styrende organ. Der er meget stor forskel på de europæiske bibliotekers muligheder for at stille e-bøger til rådighed for borgerne – de danske fremgår af Tema 2.

For at sætte fokus på problematikken planlægger EBLIDA en kampagne, *The Right to e-read*, den 23. april 2014. Det er endnu åbent om Danmark deltager. EBLIDA har endvidere deltaget i dele af EU-kommissionens *Licenses for Europe*. Det har dog været en meget vanskelig opgave. Fokus er oftest på rent kommercielle perspektiver, hvilket er et handicap for biblioteksbrugernes adgang. EBLIDA valgte derfor at gå ud med egen pressemarkering. I EBLIDA udarbejder ekspertgruppen for ophavsret (EGIL) grundlaget for foreningens politik og mange af de konkrete holdninger har sit udspring her.

Se www.db.dk/danmarks-biblioteker/argang-2013-nr-3.

Koordinering med Norden

EBLIDAS politik koordineres med IFLAs, så det sikres, at begge biblioteksorganisationer trækker i samme retning og går efter samme mål: borgernes ret til lån af digitale ressourcer inkl. e-bøger. DB arbejder i disse sammenhænge også sammen med de nordiske søsterorganisationer. IFLAs præsident fra august 2013 og to år frem er fra Norden, *Sinika Sipilä*, direktør for den finske biblioteksforening.

TÆNKETANKEN – TEMPOFYLDT ÅR 1

Tænketanken Fremtidens Biblioteker, der officielt påbegyndte sit arbejde i oktober 2012, har haft et tempofyldt 2013 med en lang række aktiviteter og undersøgelser, der er blevet afsluttet og hvor der i 2014 sættes fokus på formidling af resultater. Der blev i starten af året opsat en række udviklingsspor på baggrund af en mindre interessensondering og workshop med deltagere i tænketanken. Disse udviklingsspor har været retningsgivende for Tænketankens arbejde i 2013.

■ Bibliotekets brugere

– et designantropologisk projekt

Tænketanken har gennemført et designantropologisk pilotstudie i brugerbehov og udviklingsspor for fremtidens biblioteker i samarbejde med Danmarks Medie- og Journalisthøjskole og KU (Antropologi). 50 studerende var på feltstudie i Slagelse, Næstved, Roskilde og Ballerup. Resultatet var antropologiske anbefalinger og koncepter for fremtidens biblioteker med udgangspunkt i deltagende bibliotekers lokale udfordringer. De positive erfaringer har ført til, at Tænketanken sammen med Kulturstyrelsen og DMJX gennemfører et landsækkende fuldskala design projekt – Folkets Bibliotek – i et intensivt projektforsløb der afsluttes sommeren 2014.

■ Fremtidens Biblioteker i et målgruppeperspektiv

Tænketankens store segmenteringsanalyse blev færdiggjort i 2013 klar til lancering primo 2014. Forud ligger en lang, grundig og involverende proces og resultatet er den største af sin art på biblioteksområdet. På baggrund af et datagrundlag på over 2000 danskere og en række kvalitative interviews og fokusgrupper præsenterer rapporten dels helt ny og banebrydende segmentering af danskerne målrettet til biblioteksudvikling og dels ny og evidensbaseret viden om danskernes interesser, motivationsfaktorer og barrierer i forhold til biblioteksbrug eller mangel på samme. Undersøgelsen er foretaget af Moos-Bjerre Analyse, der har forestået dataindsamling og bearbejdning. Der er endvidere blevet afholdt åben midtvejsworkshop. Undersøgelsen er finansieret af Kulturstyrelsens udviklingspulje.

■ Frivillige på fremtidens biblioteker

Der er særligt fokus på frivillige. Tænketanken har også dette fokus og har bl.a. foretaget en afdækning af det frivillige landskab på landets folkebiblioteker med undersøgelsen *Frivillige på danske Folkebiblioteker*. Tænketanken har særligt fokus på bibliotekerne som central platform for fremtidens aktive medborgerskab og lokal forankring som udviklingskraft i fremtidens kulturinstitutioner. I denne forbindelse afholdt Tænketanken en velbesøgt konference 'Frivillighed 2.0' ultimo november på den nedlagte Hørsholm Politistation om fremtidens frivillige og bibliotekernes rolle. Der blev ydet tilskud til internationale oplægsholdere af Kulturstyrelsens pulje til internationale konferencer.

■ Andre aktiviteter

Tænketanken har desuden sammen med DB gennemført den årlige opinionsundersøgelse på danske folkebiblioteker. Dele af undersøgelsens resultater indgår i lancering af den store segmenteringsundersøgelse. Endelig er der etableret et Next Generation Netværk med fokus på videndeling og diskussion af biblioteksudviklingen f.eks. om Lov om biblioteker og om evt. behov for opdatering. Tænketanken har deltaget med oplæg på bl.a. Folkemødet på Bornholm, NEXT Library i Aarhus, HK's Biblioteksårsmøde i Nyborg samt i møder på bibliotekerne i Svendborg og i Varde.

■ Medlemmer og økonomi

Tænketanken har fået fem nye medlemmer i 2013: Hjørring, Ballerup, IVA, Hørsholm og Odense.

Tænketankens driftsbudget er finansieret af de deltagende medlemmer, og finansieringen af øvrige aktiviteter sker enten gennem deltagerbetaling (differentieret) eller gennem eksterne midler. Tænketanken er finansieret af DB, Danmarks Forskningsbiblioteksforening, Bibliotekschefforeningen, Kommunernes Skolebiblioteksforening og en række folkebiblioteker og leverandører – og har i øvrigt i 2013 opnået ca. 615.000 kroner i ekstern projektstøtte. Se www.db.dk/tænketank.

Lotte Hviid Dhyrbye,
leder af Tænketanken

DB BERETNING 2013:
HVAD SKER DER I BIBLIOTEKERNE?
HVORDAN TACKLES TIDENS STORE UDFORDRINGER?
HVAD ARBEJDER DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING MED?

BLIV KLOGERE PÅ BIBLIOTEKET –
BESTIL DBs PUBLIKATIONER PÅ WWW.DB.DK

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

Farvergade 27 D. 2 sal • 1463 København K • Tlf.: 33 25 09 35 • db@db.dk • www.db.dk